

Nærings- og Fiskeridepartementet

Levert elektronisk

Oslo 31.07.2026

Innspill til høring av forskrift om kapasitetsjusteringer for tillatelser til akvakultur med matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret i 2026

Norske Lakseelver, Naturvernforbundet, Reddvillaksen og Norges Jeger- og Fiskerforbund takker for muligheten til å gi innspill til høring av forskrift om kapasitetsjusteringer for tillatelser til akvakultur med matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret i 2026.

Forskriftens formål (§ 1) er å fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en miljømessig bærekraftig utvikling og bidra til verdiskaping på kysten.

Formålet med forskriften er godt, men rammevilkårene i systemet for kapasitetsjustering, omtalt som Trafikklyssystemet, og vilkårene i forskrift om kapasitetsjustering har vist seg å ikke være forenelig med miljømessig bærekraftig utvikling i havbruksindustrien.

Ifølge Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) er norske villaksbestander på et historisk lavt nivå. Antallet laks som kom fra havet til norske elver i 2025 var noe høyere enn i bunnåret 2024, men laksebestandene har vært på et lavt nivå i mange år. De fem siste årene har det vært en ytterligere nedgang. Lakseoppdrett med lus, rømming og smittestoffer, samt klimaendringer er ifølge VRL de viktigste menneskeskapte truslene, og hovedårsaker til reduksjonen i laksebestandene. Det er også svært bekymringsfullt at VRL i sin [2026-rapport](#) av norske laksebestander ikke finner noen bedring for noen av de menneskeskapte påvirkningene mot laksen.

Lakseoppdrett i åpne merder har i mange områder utviklet seg langt forbi et bærekraftig nivå, og vi ber departementet om å gjøre justeringer i forskriften som her er på høring, slik at påvirkningen fra havbruk ikke øker ytterligere, men reduseres.

Trafikklyssystemet som regulerende system for vekst

Hensikten med Trafikklyssystemet var å sørge for forutsigbar og bærekraftig vekst i havbruksnæringen. Ordningen har nå vært i drift i snart ti år, og fargene på de 13

produksjonsområdene viser at utviklingen i påvirkning fra lakselus har økt kraftig mens systemet har vært i bruk. Våre organisasjoner ber derfor om at departementet stiller strengere miljøkrav til eventuell ny produksjonskapasitet, slik at påvirkningen på vill laksefisk ikke øker ytterligere.

Trafikklyssystemet er i praksis eneste gjeldende vekstregulerende systemet for akvakultur (bortsett fra enkelte særtillatelser), og beslutningene om å tillate vekst gjennom denne ordningen har derfor svært stor betydning for utviklingen til laksen som art, for økosystemet i vassdragene, og for kystvannet i sin helhet. Våre organisasjoner mener derfor at flere store svakheter Trafikklyssystemet tilsier at et nytt reguleringsystem for akvakultur må innføres i løpet av kort tid, og senest innen 2-4 år, slik det er politisk enighet om i forliket rundt Havbruksmeldingen. Mens man venter på en helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping, i tråd med NOU 2023: 23 og Meld. St. 24 (2024–2025), må det gjøres forskriftsendringer innenfor eksisterende reguleringsystem.

Et varmere klima gir en signifikant økning i smittepresset fra lakselus fra akvakultur mot vill laksefisk. Sandvik mfl. (2021) estimerer at en temperaturøkning på 2 °C i temperaturnivået fra 9°C - 11°C vil føre til en [dobling av smittepresset fra lakselus](#). VRL peker i sin [2026-rapport](#) på at klimaendringer forsterker effekten av de øvrige truslene mot villaksbestandene, og at klimaendringene i stor grad er uopprettelige. Dette er kunnskap som må vektlegges når departementet vurderer forskriften om kapasitetsjusteringer for tillatelser til akvakultur for 2026.

Fargelegging av produksjonsområdene for 2026

Vi er oppmerksomme på at denne høringen ikke omhandler selve fargeleggingen av produksjonsområdene. Premissene for fargeleggingen gjennomgås imidlertid i høringsnotatet, og vi tillater oss derfor noen kommentarer fordi fargeleggingen har stor betydning for kapasitetsjusteringen, og dermed også for havbrukspåvirkningen på vill laksefisk.

Vi ber departementet legge betydelig vekt på at norske laksebestander nå er på et historisk lavt nivå, og at det høstbare overskuddet er borte i svært mange elver, når forskriften for kapasitetsjustering nå skal endres og vedtas.

Lakseluspåvirkningen på vill laksefisk er svært stor, og mer alvorlig enn fargene på POene tilsier. Beregninger fra Norsk institutt for naturforskning (NINA), med lakseluspåvirkning på sjøørret som indikator ([ltrutta](#)), viser høy påvirkningsgrad i 2024 og 2025 for mange av de 13 POene, mot bare ett område (PO3) med dagens indikator alene. Dette viser at dagens Trafikklyssystem systematisk undervurderer den samlede belastningen fra lakselus på anadrom laksefisk, og at sjøørreten bærer en uforholdsmessig stor del av kostnaden ved dagens vekstregime. Vi ber derfor om at en fullverdig sjøørretindikator implementeres så raskt som mulig, slik grunnrenteforliket i Stortinget forutsetter, og at den nye kunnskapen om havbruksnæringens påvirkning på sjøørret tas hensyn til ved tildeling av ny produksjonskapasitet.

Våre organisasjoner ber om følgende forbedringer i den foreslåtte forskriften om kapasitetsjusteringer:

3.3 Forskriftens kapittel 3 – tildeling av økt kapasitet på eksisterende tillatelser i grønne produksjonsområder

Krav om nullutslipp for all økt produksjon

Som i tidligere tildelingsrunder vil departementet gi tilbud om kapasitetsøkning på 6% i grønne områder, uten krav om at lakselusmengden må holdes konstant (eller reduseres). Det er nettopp denne kapasitetsøkningen, uten krav til miljøforbedring, som over flere år har bidratt til at flere

områder med lav påvirkning fra lakselus (grønn farge) nå har fått moderat påvirkning (gul farge). Det er totalantallet luselarver i fjordene, og ikke gjennomsnittlige lusetall per oppdrettsfisk som er avgjørende for påvirkningen på vill laksefisk. Grenseverdien for tillat antall lus per fisk må derfor senkes i takt med økningen i antall fisk, dersom systemet skal være reelt bærekraftig.

Da Trafikklyssystemet ble innført, advarte våre organisasjoner om at ordningen vil gjøre alle POer gule eller røde. Nå er man kommet dit at påvirkningen på villaksen er moderat eller høy i 10 av 13 produksjonsområder. Vi mener derfor at departementet må bruke de negative erfaringene med å tildele 6% vekst uten medfølgende krav om reduserte lakselusnivåer til å endre forskriften som her er på høring. All økt produksjonskapasitet må foregå i anlegg uten utslipp av lakselus, såkalte nullutslippanlegg. Kun på denne måten kan de få, gjenværende grønne områdene forbli grønne. En tildeling av økt produksjonskapasitet i nullutslippanlegg vil også stimulere til teknologiutvikling for bærekraftige produksjonsformer.

3.4 Forskriftens kapittel 4 - tildeling av økt kapasitet uavhengig av miljøsituasjon (unntaksreglene)

Vilkår for produksjonskapasitet som tildeles gjennom unntaksvekstordningen

Det er et grunnleggende problem at økt produksjon, uten at det følger med strenge miljøkrav, tildeles på tillatelsesnivå i områder med uakseptabel miljøtilstand. Våre organisasjoner har i flere år påpekt at ordningen for unntaksvekst undergraver miljømålene som trafikklyssystemet skal bidra til å sikre. Unntaksvekst gis til et stort antall tillatelser fordi enkeltlokaliteter oppfyller spesifikke krav i produksjonsområdeforskriften § 12, herunder krav til lave lusetall i en avgrenset periode. Det stilles imidlertid ingen krav til at tillatelsene som får unntaksvekst skal opprettholde tilsvarende lave lusetall etter at veksten er etablert. Unntaksveksten som gis i røde og gule områder bidrar dermed til flere oppdrettslaks i åpne merder, og potensielt flere lakselus, i områdene der miljøtilstanden allerede er vurdert som uakseptabel eller moderat. Dette øker risikoen for enda høyere smittepress mot villfisk. Våre organisasjoner ber om at unntaksvekstordningen endres, og at produksjonskapasiteten som tilbys til de som har oppfylt kriteriene for unntaksvekst, må realiseres i nullutslippanlegg.

Våre organisasjoner ønsker også å kommentere at det gjennom § 15 tilbys økt produksjonskapasitet på tillatelsesnivå, til tross for at det er miljøpåvirkningen på lokalitetsnivå som legges til grunn for tildelingen. Den økte kapasiteten kan dermed benyttes fritt på alle lokaliteter tilknyttet tillatelsen, og i praksis føre til økt biomasse i anlegg som ikke selv tilfredsstiller kravene til unntaksvekst. Som tidligere nevnt stimulerer ordningen til mekanismer som undergraver miljømålene som trafikklyssystemet skal ivareta, ved at lusepåvirkningen kan bli høyere nettopp i de røde og gule produksjonsområdene. Vi ber på nytt om at departementet endrer § 15, bokstav b., slik at økt tillatelseskapasitet i gule og røde områder ikke kan benyttes på lokaliteter som bidrar til økt lakseluspåvirkning på vill laksefisk og sjøørret. Vi ber også om at det stilles krav til at økt kapasitet skal holdes i nullutslippanlegg, uavhengig av om det er unntaksvekst eller «vanlig» produksjonsøkning.

Våre konklusjoner til høringen

- Våre organisasjoner har tidligere ment, og mener fortsatt at innretningen i Trafikklyssystemet ikke bidrar til å løse miljøutfordringene, slik det var ment, og at det må gjøres vesentlige endringer innen en tidsramme på 2-4 år. Dette vil være i tråd med det brede forliket rundt Havbruksmeldingen. Departementet bør bruke mulighetene som ligger i en revisjon av forskriften om kapasitetsjustering til å stoppe den negative utviklingen med økt lakseluspåvirkning på vill laksefisk. Løsningen er å stille krav om at all tildelt ny produksjonskapasitet må holdes i nullutslippanlegg.

- Tildeling av unntaksvekst i gule og røde produksjonsområder undergraver hensikten med trafikklyssystemet, og ordningen slik den praktiseres bør ikke videreføres. I denne høringsrunden ber vi derfor departementet om å endre § 15 bokstav b., slik at økt tillatelseskapasitet ikke kan benyttes på en måte som bidrar til økt lakseluspåvirkning på vill laksefisk.
- Vi ber departementet implementere en fullverdig sjøørretindikator (Itrutta) så snart som mulig. Foreløpige beregninger fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) viser at lakselus har høy påvirkning på sjøørreten i mange produksjonsområder, noe som viser at kapasitetsjusteringene som er foreslått i forskriften som er på høring ikke tar hensyn til den samlede belastningen fra lakselus på vill laksefisk.

Vennlig hilsen

Norske Lakseelver, Torfinn Evensen
Naturvernforbundet, Arnodd Håpnes
Reddvillaksen, Jens Olav Flekke
Norges Jeger- og Fiskerforbund, Øyvind Fjeldseth